

Kaporanın hükmü

Soru: Kaporanın hükmü

Cevap

Kapora

Asırlardır bilinen ve alışverişte tatbik edilen yöntemlerden biri de kapora ile satıştır. Hakkında hadislerin varit olduğu, fukahanın üzerinde konuşup ihtilaf ettiği ticari uygulama şekli olan kaporaya günümüzde de başvurulduğundan bu yazımızda kaporalı satış hakkındaki ihtilafları ve fikhî açıdan yerini inceleyeceğiz.

1. Kavramsal Çerçeve

Arapçada “arabûn”, “urbûn”, “urbân” lafızlarıyla ifade edilen kapora, Türkçede de pey akçesi, ön ödeme, bağlanma parası gibi farklı isimlerle kullanılmaktadır.¹ Geçmişten günümüze bilinen bu uygulamayı fukaha şu şekilde tarife etmiştir:

“Kişinin bir malı satın alıp bunun yanında bir dirhem veya başka bir bedel vererek akdi devam ettirmesi, bunun toplam ücretten sayılması, akdi fesh etmesi durumunda ise satıcıda kalmasını şart koştuğu uygulamadır.”² Kaporayı benzer şekilde tarif eden İmam Malik, kira akdinde de kaporanın uygulanabileceğini söylemektedir.³ Bu tarif fukahanın ittifakla kabul ettiği bir tariftir.⁴

Kaporada akit gerçekleştirilirken müşteri kendisi için bir çeşit şart muhayyerliği oluşturmakta, karşılığında ise bir ücret vermektedir. Bu durumda müşteri dilerse yapılan akdi fesh edebilir dilerse de devam ettirebilir. Kaporayı caiz görenler akdin olduğu gibi devam etmesi durumunda başlangıçta verilen paranın toplam ücretten hesap edilmesini, fesh edilmesi durumunda ise müşteriye iade edilmeyip satıcıda kalmasını şart koşmuşlardır.⁵ Kaporanın caiz olduğunu söyleyenler muhayyerlik için bir zaman tayininin gerekli olmadığını söylemektedirler. Bu müddetin ne kadar olacağını belirlemek satıcı ile müşterinin tasarrufundadır. Satıcının ise kaporada muhayyerliği yoktur.⁶

1. Maksat ve Faydası

Kaporanın hem müşteriye hem de satıcıya yönelik bir takım faydaları vardır. Müşteriye yönelik faydalar bağlamında şunlar söylenebilir: Kaporada müşteriye akitten dönebilmesi için bir muhayyerlik süresi tanınır. Bu sürede müşteri aldığı malı değerlendirir, memnun kalmaması durumunda geri verir. Kopara, ihtiyacı olan bir malı satın alma fırsatı yakalayan lakin o an yeterli

miktarda paraya malik olmayan müşterinin önünü açar. Müşteri bu şekilde hem istediği malı alır hem de ücretin tamamını ileride ödeyeceğine dair satıcıya güven vermiş olur. Aynı şekilde bir malı alıp almama noktasında tereddüt eden kişi için de kapora, malı değerlendirmesi için bir fırsat sağlar. Satıcıya yönelik faydalar bağlamında ise şunlar söylenebilir: Kapora, müşterinin muhayyerlik hakkından satıcı adına kaynaklanan zararı telafi etmeye vesile olur. Ayrıca akdin müşteri tarafından fesh edilmesi durumunda ya da satıcının başka müşterilere satma fırsatını kaçırmaması sebebiyle karşılaşılabileceği zararı tazmine yardımcı olur.

1. Kaporanın Kapsamı

Muamelat alanına giren akitlerin birbirinden çok farklı çeşitlerinin olması, kapora uygulamasının alışveriş dışındaki akitlerdeki meşrûiyet durumunun incelenmesini gerektirmektedir.

Kapora uygulaması alışveriş akdinde olduğu gibi kira akdinde de geçerlidir. Nitekim İmam Malik kaporayı tarif ederken hem bey' akdi hem de kira akdi üzerinden misaller vermiştir.⁷ Kaporanın caiz olduğunu söyleyen Hanbeli alimleri de kitaplarında kaporanın kira akdinde de meşrû olduğunu belirtmişlerdir.⁸

Sarf ve selem gibi bedellerinin akit meclisinde teslim ve tesellümünün şart olduğu akitlerde ise kapora caiz değildir. Zira kapora, şart muhayyerliği kabilindendir ve bu muhayyerlik mevcutken akit tamam olmaz. Akdin tamam olması sarf akdinde iki bedelin de taraflarca akit meclisinde; selem akdinde ise ra'sümalin satıcı tarafından mecliste kabz edilmesi ile gerçekleşmektedir. Bu yüzden sarf ve selem akitlerinde kapora caiz değildir.⁹

1. KAPORA Hakkında Fukahanın görüşleri

Fukaha kaporanın hükmü hakkında ihtilaf etmiştir. Hanbeliler dışındaki cumhur, caiz olmadığı yönünde içtihatla bulunmuştur.

A. Kaporanın Caiz Olmadığını Söyleyenler ve Delilleri

Hanefi, Şafii,¹⁰ Malikiler¹¹ ve Hanbelilerden Ebu'l Hattab'a göre bu akit caiz değildir.¹² Hanefiler kaporaya fasit derken,¹³ diğerleri bu akdi batıl kabul etmektedir.¹⁴ Bu grupta yer alan müctehitler aşağıda yer alan naklî ve aklî delillere istidlal etmişlerdir:

1. Amr b. Şuayb'ın babasından, onun da dedesinden naklettiğine göre Allah Rasûlu ﷺ urbân(kapora) satışından nehyetmiştir.¹⁵

Bu hadisin sıhhati muhaddisler tarafından tartışılrsa da kaporaya cevaz vermeyen alimler bu rivayeti delil olarak kullanmıştır.¹⁶

2.Kapora uygulamasında aldanma durumu söz konusudur. Zira akdin devam edip etmeyeceği belli değildir. Temlik akitlerinde de akdin kesin olarak gerçekleşmesini engelleyen durumlar caiz görülmemiştir.¹⁷

3.Kapora uygulamasında haksız kazanç durumu mevcuttur. Zira akdin iptal edilmesi durumunda satıcı karşılıksız gelir elde etmektedir ve bu da caiz değildir.¹⁸

4.Kapora fasit şart içermektedir. Akit devam ettirilmezse paranın satıcıda karşılıksız olarak kalma şartı taraflardan birine menfaat sağlayan bir şart olması hasebiyle fasittir. Akdi de ifsat eder.¹⁹

5.Müşteriye meçhul bir muhayyerlik müddeti verilmektedir. Süresi belirsiz olan muhayyerlik şartı da akdi ifsat eden bir şarttır.[20

B. Kaporanın caiz olduğunu söyleyenler ve Delilleri

Sadece Hanbeliler bu uygulamanın caiz olduğunu söylemektedir.²¹ Tâbiundan Mücahid, İbn Sirin, Zeyd b. Eslem gibi zâtlardan da kaporanın caiz olduğu nakledilmiştir.²² Sahabeden Hz. Ömer'in bunu uyguladığı, İbn Ömer'in de cevaz verdiği rivayet edilmektedir.²³

Kaporaya cevaz veren alimler şu delillerle istidlal etmişlerdir:

1. Zeyd b. Eslem'in rivayet ettiğine göre Allah Rasûlu'ne ﷺ kaporalı satışın hükmü soruldu ve O ﷺ bunu helal kıldı.²⁴
2. Nafi' b. Abdülharis Hz. Ömer için, Safvan b. Ümeyye'den bir hapisane arazisi satın aldı; Hz. Ömer'in bunu kabul etmesi durumunda alışveriş tamam olacak, akitten dönmesi durumunda belli miktarı Safvan b. Ümeyye'de kalacak şekilde anlaştı.²⁵
3. Kadı Şureyh'in "Kim ikrah altında olmadan kendi üzerine bir şeyi şart koşarsa onu yerine getirmesi gerekir."²⁶ ifadesi de müşterinin vermeyi kabul ettiği bedelin satıcı için caiz olacağını göstermektedir.
4. Ahmet b. Hanbel, Allah Rasûlü'nün ﷺ kaporayı nehy ettiğini bildiren rivayeti zayıf gördüğü için onunla amel etmemiştir.
5. Kapora başkasının malını batıl yollarla yemek olarak addedilemez. Zira ön ödeme satıcının belli bir müddet bekletilmesi ve başka fırsatları kaçırmayı karşılığında ona verilen paradır.²⁷
6. Kaporada aldanma da yoktur. Zira hem fiyat hem de mal malumdur. Müşterinin akitten dönme ihtimali ise akde zarar vermez. Zira satıcı bu ihtimali göz önüne alarak böyle bir uygulamaya girmiştir. Ayrıca müşterinin akitten dönme ihtimali ayıp ve görme muhayyerliklerinde de mevcuttur.²⁸
7. Muhayyerlik müddetindeki meçhuliyet süre tayin edilerek giderilebilir.

Muasır İslam Hukukçularının çoğunluğu kapora hakkında Ahmed b. Hanbel'in de içerisinde yer aldığı cevaza hükmeden fukahanın görüşüne meyletmiş, İslam Fıkıh Konseyi de muhayyerlik müddetinin belirlenmesi şartıyla kapora uygulamasının caiz olacağı noktasında karar vermiştir.²⁹

1. Kaporaya Benzer Uygulamalar

Ticaretteki bazı uygulamalar surette kapora ile benzerlik arz etmektedir. Örfî manada bunlar için de kapora ismi kullanılsa da hükümlerinin farklılık arz etmesi boyutuyla fikhî açıdan bunun

pek de mümkün olmadığı görülmektedir. Bu noktadaki bazı uygulamalar şu şekildedir:

a. Kaporada olduğu gibi müşteri akit esnasında muhayyerlik şartı karşılığında bir meblağ öder. Ancak müşteri kaporadan farklı olarak akdi fesh etmesi durumunda bu meblağı -satıcıda bırakmayıp- geri alır. Bu uygulamanın cevazı hususunda herhangi bir ihtilaf yoktur, ittifakla caizdir.³⁰ Zira burada gerçekleştirilen akdin feshi söz konusudur. Ancak şart muhayyerliği olması hasebiyle muhayyerlik müddeti meçhul olmamalı, tayin edilmelidir.³¹

b. Akit gerçekleşmeden bir müddet önce müşteri satıcıya bir miktar para verip “Bunu benden başkasına satma. Eğer almaktan vazgeçersem para senin olsun.” dese, daha sonra yeni bir akitle malı satın alsa ve başta verdiği parayı da toplam fiyattan hesap etse bu akit sahih olur. Zira burada iki farklı anlaşma vardır ve akdin içinde fasit şart yoktur. Ancak müşteri malı satın almaktan vazgeçerse satıcı o parayı kendinde tutamaz.³² Zira o para karşılıksız bir gelirdir.³³

c. Taraflar, alışveriş akdi gerçekleştirildikten sonra aralarında ikale yapsa ve müşteri ikaleyle birlikte bir miktar ücret verse bu uygulama caizdir. Ahmet b. Hanbel kaporayı bu uygulamaya kıyas etmiştir.³⁴

d. Kaporası tasavvurundan farklılık arz eden, “güvence bedeli” olarak da bilinen bir uygulama daha söz konusudur. Bu uygulamada alışveriş akdi gerçekleştirilmeden müşteri satıcıya alışveriş yapacağına dair bir miktar para ödemekte; akdin daha sonra gerçekleştirilmesi durumunda bu ücret toplam fiyattan hesap edilip, müşterinin alışverişten vazgeçmesi durumunda ise bu para satıcıda kalmaktadır. Örfî bağlamda kaporası ismiyle meşhur olan bu uygulama teknik olarak “hâmişu’l-ciddiye(güvence bedeli)” veya “damânu’l-ciddiyye” olarak isimlendirilmekte ve müşterinin satıcıya karşı alışverişteki ciddiyetini ifade etmesi gayesiyle ödenmektedir. Yukarıda zikrettiğimiz kaporası hakkındaki ihtilaf ve bunun hükmü güvence bedelinden farklılık göstermektedir.³⁵ Zira kaporada koşulan muhayyerlik şartı ve ödenen para akit anında veya akitten sonra olmaktadır. Bu şekilde akit münakit olmuş, ancak müşteriye belirlenen müddette akdi fesh etme hakkı verilmiştir. Yukarıda zikrettiğimiz ihtilaf bu surette caridir, Hanbelî alimler bu suretteki bir kaporaya cevaz vermektedir.³⁶

Güvence bedelinde ise henüz vaatleşme aşamasında, akit gerçekleşmeden bir ödeme söz konusudur. Normal bir akdin gerçekleşmesiyle para satıcının mülkiyetine geçer ve satıcı istediği gibi parada tasarrufta bulunabilir. Ancak akit gerçekleşmeden karşıya ödenen para mülkiyet ifade etmez, alan kişinin elinde emanet olur ve hakkında emanet hükümleri cereyan eder. Satıcı; emanet parada tasarrufta bulunamaz, müşterinin izni olmadan o parayla yatırım yapması caiz değildir. Eğer müşteri vaadinden dönerse satıcı emanet olan parayı iade etmek zorundadır. Yalnız satıcı müşteri sebebiyle bir zarara uğramış ise o miktarı tazmin ettirebilir. Her ne kadar bu uygulamanın adı da kaporası olarak bilinse de Hanbelîlerin cevaz verdiği uygulama bu değildir. Bu iki farklı uygulamayı fıkhen birbirinden ayırmak gerekmektedir. İkisi için aynı ismin kullanılması fikhî hükümlerini aynı yapmaz.³⁷ Zira meşhur kaideye göre “Akitlerde isimlere değil, maksat ve manaya itibar edilir.”

Hülâsa

Ticari uygulamalarda asırlardır yürürlükte olan kapora ile satış fukahânın hakkında ihtilaf ettiği bir muameledir. Hanbeli mezhebi kaporaya cevaz verirken diğer üç mezhep bu uygulamayı caiz görmemektedir. Kaporanın caiz olduğunu söyleyenlere göre bu uygulamaya hem alışveriş hem de kira akitlerinde başvurulabilir. Ancak akit meclisinde kabzın şart olduğu sarf ve selem gibi akitlerde kapora caiz değildir. Kapora uygulaması, bir bedel karşılığında akit esnasında veya sonrasında koşulan şart muhayyerliğinden ibaret olduğundan günümüzde kapora ismiyle tatbik edilen ve akitten önceki vaatleşme sürecinde ödenen güvence bedeli uygulamasıyla karıştırılmamalıdır. Güvence bedeli uygulamasında para satıcının mülkiyetine geçmediğinden onda tasarrufta bulunamaz.

Hanefi, Şafii ve Maliki mezhebine göre kapora uygulaması caiz olmasa da günümüz ticaretinde ihtiyaç duyulduğu vakitte Hanbeli mezhebinin görüşüyle amel edilebilir.

-
1. Cengiz Kallek, “Kapora”, *TDV İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), 24/339-340.
 2. Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed İbn Kudame el-Makdisi, *el-Mugni* (Riyad: Dâru Âlemi'l-Kütüb, 1997), 6/331.
 3. Ebû Abdillâh Mâlik b. Enes el-Asbahî İmam Mâlik, *el-Muvatta'* (Birleşik Arap Emirlikleri: Müessesetü Zâiid b. Sultan, 2004), 4/879.
 4. Sıddık Muhammed el-Emîn ed-Darîr, “Bey'u'l-Urbûn”, *Mecelletü mecma'i'l-fikh'i'l-İslâmî* 1/8 (1993), 648.
 5. Kaporanın şer'i olarak tekyifi noktasında farklı değerlendirmeler de vardır. Ancak biz muâsır alimler tarafından daha doğru görülen tekyifi zikretmeyi uygun gördük. Ayrıntı için bk. Refik Yunus el-Mısrî, “Bey'u'l-Urbûn”, *Mecelletü mecma'i'l-fikh'i'l-İslâmî* 1/8 (1993), 716-718.
 6. Sıddık Muhammed el-Emîn ed-Darîr, “Bey'u'l-Urbûn”.
 7. İmam Mâlik, *el-Muvatta'*, 4/879.
 8. Mansûr b. Yûnus b. Salâhiddîn el-Buhûtî, *Keşşâfü'l-kınâ' 'ani'l-İknâ'*. (Suud-i Arabistan: Vezâratü'l-Adl, 2006), 7/403.
 9. Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebe ve Denetleme Kurumu, *Faizsiz Finans Standartları* (İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları, 2015), 1200.
 10. Ebû'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî el-Mâveridî, *el-Hâvi'l-kebîr* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2009), 5/338.
 11. Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh b. Alî el-Haraşî, *eş-Şerhu's-şagîr 'alâ Muhtaşarı Halîl* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1317), 5/78.
 12. Ebû Süleymân Hamd b. Muhammed b. İbrâhîm b. Hattâb el-Hattâbî, *Me'âlimü's-Sünen* (Halep: el-Matba'atü'l-İlmiyye, 1932), 3/139.
 13. Ebû'l-Hasen Rüknu'lislâm Alî b. el-Hüseyn b. Muhammed es-Suğdî, *en-Nütef fi'l-fetâvâ* (Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 1983), 1/473.
 14. Hanefiler dışındaki üç mezhepte batıl ve fasid kelimeleri aynı anlamda kullanılmaktadır.
 15. Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd el-Kazvinî İbn Mâce, *Sünen-i İbn Mâce* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2009), “Ticaret”, 22; İmam Mâlik, *el-Muvatta'*, 4/879.

16. Hadis hakkında detaylı değerlendirmeler için bk. Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî Ahmed b. Hanbel, *Müsned-i Ahmed* (Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 2008), 11/332-34; Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî, *Müsned-i Ahmed* (Kahire: Dâru'l-Hadis, 1995), 6/268-72.
17. Ebû Ömer Cemâlüddîn Yûsuf b. Abdillâh b. Muhammed en-Nemerî İbn Abdilberr, *et-Temhîd limâ fi'l-Muvaţta' mine'l-me'ânî ve'l-esânîd* (Fas: Vezâratü'l-Evkâf ve's-Şûni'l-İslâmiyye, 1387), 24/179.
18. Muhammed b. Mahmud el-Vâilî, *Bugyetü'l-Muktesid Şerhu Bidâyeti'l-Müctehid* (Beyrut: Dâru İbn Hazm, 2019), 12/7067.
19. Muhammed b. Ali eş-Şevkânî, *Neylül'Evtâr* (Mısır: Dâru'l-Hadis, 1993), 5/182.
20. Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Sind: el-Büşra, 2021), 3/46-47.
21. İbn Kudame el-Makdisi, *el-Mugni*, 6/331-32.
22. Ebü'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed el-Kurtubî İbn Rüşd, *Bidâyeti'l-müctehid ve nihâyeti'l-mukteşid* (Beyrut: Dâr'u İbn Hazm, 2012), 3/1108.
23. Muhammed Zekeriyâ Kandehlevî, *Evcezü'l-mesâlik ilâ Muvaţta'i Mâlik* (Dimeşk: Daru'l-Kalem, 2010), 12/284.
24. Şevkânî, Neylül'Evtâr'da bu rivayeti Abdurrezzak'ın Musannef'ine nispet etmektedir. Ancak biz bu eserde rivayeti bulamadık. Bu sebeple Şevkânî'nin eserini kaynak olarak gösteriyoruz. Bk. eş-Şevkânî, *Neylül'Evtâr*, 5/182.
25. Ebû Bekr Abdürrezzâk b. Hemmâm b. Nâfi' es-San'ânî el-Himyerî, *el-Musannef* (Dâru't-Te'sîl, 2013), 5/336.
26. Ebû Bekr Abdürrezzâk b. Hemmâm b. Nâfi' es-San'ânî el-Himyerî, *el-Musannef*, 7/479.
27. Abdürrezzak Ahmet Senhûri, *Meşâdirü'l-hak fi'l-fıkhi'l-İslâmî* (Lecnetü'l-Beyânî'l-Garbî, 1994), 101.
28. Vehbe Mustafa ez-Zuhaylî, "Bey'u'l-Urbûn", *Mecelletü mecma'i'l-fıkhi'l-İslâmî* 1/8 (1993), 697-698.
29. İslam Fıkıh Konseyi, "Bey'u'l-Urbûn" (Brunei, 1993).
30. Ebü'l-Velîd Süleymân b. Halef b. Sa'd et-Tüçbî el-Bâcî, *el-Müntekâ* (Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2009), 6/26.
31. el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*, 3/46.
32. Aşağıda bu uygulamaya daha detaylı değinilecektir.
33. İbn Kudame el-Makdisi, *el-Mugni*, 6/331-32.
34. İbn Kudame el-Makdisi, *el-Mugni*, 6/331.
35. *Faizsiz Finans Standartları*, 1200.
36. Muhammed Taki Osmani, *Fıkhu'l-Büyû' ala mezâhibi'l-erbe'a* (Dimeşk: Daru'l-Kalem, 2020), 1/115.
37. Taki Osmani, *Fıkhu'l-Büyû' ala mezâhibi'l-erbe'a*, 1/118.

Kaynakça

Abdürrezzak Ahmet Senhûri. *Meşâdirü'l-hak fi'l-fıkhi'l-İslâmî*. Lecnetü'l-Beyânî'l-Garbî, 1994.

Ahmed b. Hanbel, Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî. *Müsned-i Ahmed*. 52 Cilt. Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 2. Basım, 2008.

Bâcî, Ebü'l-Velîd Süleymân b. Halef b. Sa'd et-Tüçbî el-. *el-Müntekâ*. Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 2. Basım, 2009.

Buhûfî, Mansûr b. Yûnus b. Salâhiddîn el-. *Keşşâfü'l-kınâ' 'ani'l-İknâ'*. 15 Cilt. Suud-i Arabistan: Vezâratü'l-Adl, 1. Basım, 2006.

Cengiz Kallek. "Kapora". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 24/339-340. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Ebû Abdillâh Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî. *Müsned-i Ahmed*. Kahire: Dâru'l-Hadis, 1995.

Ebû Bekr Abdürrezzâk b. Hemmâm b. Nâfi' es-San'ânî el-Himyerî. *el-Musannef*. 8 Cilt. Dâru't-Te'sîl, 2. Basım, 2013.

Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebe ve Denetleme Kurumu. *Faizsiz Finans Standartları*. İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları, 2015.

- Haraşî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh b. Alî el-. *eş-Şerhu's-şagîr 'alâ Muhtaşarı Halîl*. Beyrut: Dâru'l-Fıkr, 2. Basım, 1317.
- Hattâbî, Ebû Süleymân Hamd b. Muhammed b. İbrâhîm b. Hattâb el-. *Me'âlimü's-Sünen*. Halep: el-Matba'atü'l-İlmiyye, 1932.
- İbn Abdilberr, Ebû Ömer Cemâlüddîn Yûsuf b. Abdillâh b. Muhammed en-Nemerî. *et-Temhîd limâ fi'l-Muvaţta' mine'l-me'ânî ve'l-esânîd*. Fas: Vezâratü'l-Evkâf ve's-Şûni'l-İslâmiyye, 1387.
- İbn Kudame el-Makdisî, Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullâh b. Ahmed b. Muhammed. *el-Mugni*. Riyad: Dâru Âlemi'l-Kütüb, 3. Basım, 1997.
- İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd el-Kazvinî. *Sünen-i İbn Mâce*. 5 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 5. Basım, 2009.
- İbn Rüşd, Ebû'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed el-Kurtubî. *Bidâyetü'l-müctehid ve nihâyetü'l-mukteşid*. 4 Cilt. Beyrut: Dâr'u İbn Hazm, 2. Basım, 2012.
- İmam Mâlik, Ebû Abdillâh Mâlik b. Enes el-Asbahî. *el-Muvaţta'*. Birleşik Arap Emirlikleri: Müessesetü Zâyid b. Sultan, 1. Basım, 2004.
- Kandehlevî, Muhammed Zekerîyyâ. *Evcezü'l-mesâlik ilâ Muvaţta'i Mâlik*. 18 Cilt. Dimeşk: Daru'l-Kalem, 2. Basım, 2010.
- Mâverdî, Ebû'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî el-. *el-Hâvi'l-kebîr*. Beyrut: Daru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 3. Basım, 2009.
- Mergînânî, Ebû'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-. *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî*. 4 Cilt. Sind: el-Büşra, 2021.
- Muhammed b. Mahmud el-Vâilî. *Bugyetü'l-Muktesid Şerhu Bidâyeti'l-Müctehid*. Beyrut: Dâru İbn Hazm, 1. Basım, 2019.
- Sıddık Muhammed el-Emîn ed-Darîr. "Bey'u'l-Urbûn". *Mecelletü mecma'i'l-fıkhî'l-İslâmî* 1/8 (1993).
- Suğdî, Ebû'l-Hasen Rûknü'lislâm Alî b. el-Hüseyn b. Muhammed es-. *en-Nütef fi'l-fetâvâ*. Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 1983.
- Şevkânî, Muhammed b. Ali eş-. *Neylû'l-Evtâr*. 8 Cilt. Mısır: Dâru'l-Hadis, 1. Basım, 1993.
- Taki Osmani, Muhammed. *Fıkhu'l-Büyû' ala mezâhibi'l-erbe'a*. 2 Cilt. Dimeşk: Daru'l-Kalem, 3. Basım, 2020.
- Vehbe Mustafa ez-Zuhaylî. "Bey'u'l-Urbûn". *Mecelletü mecma'i'l-fıkhî'l-İslâmî* 1/8 (1993).
- "Bey'u'l-Urbûn". Brunei, 1993.